

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

7. september 2009

Endeligt svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 165 af 3. september 2009 (FIU § alm. del - §7).

Spørgsmål:

Ministeren bedes tilsende udvalget sit talepapir fra samrådet den 2. september 2009 om Økonomisk Redegørelse.

Svar:

Talepunkterne følger nedenfor. Det talte ord gælder.

- Overordnet er konjunkturodsigterne ikke ændret nævneværdigt siden maj-redegørelsen. Danmark er sammen med resten af verden blevet ramt af et meget kraftigt tilbageslag som følge af den finansielle krise. Faldet i produktionen var navnlig kraftigt i 4. kvartal 2009 og er fortsat i 1. kvartal og forventlig også i 2. kvartal, men med mindre styrke.
- I de seneste måneder har der været flere positive nyheder herhjemme og i udlandet, som peger i retning af, at den økonomiske udvikling kan være ved at vende.
- Det kraftige fald i verdenshandelen i kølvandet på krisen synes nu at være ved at stoppe op. Det er centralt for at styrke eksportmulighederne.
- Samtidig er forbrugertilliden i Danmark samt euroområdet og USA styrket siden lavpunktet i andet halvår af 2008. Det understøtter forventningen om fremgang i privatforbruget.
- Den økonomiske politik er lempet markant og hurtigt herhjemme og i mange andre lande, og lagrene er bragt ned. Derfor kan efterspørgsel og produktion stige i slutningen af året og ind i 2010.
- I 2009 ventes et fald i BNP på 3 pct., som følge af det kraftige fald i produktionen og efterspørgslen, der allerede er sket i første halvdel af 2009. Det er lidt mere end i maj, hvilket navnlig skyldes et svagere privatforbrug i starten af året.

- Med baggrund i de besluttede, betydelige lempelser af finanspolitikken og lave renter samt begyndende vending i den internationale økonomi og væsentlig nedbringelse af lagrene ventes væksten at blive positiv i anden del af 2009 og i 2010.
- I 2010 skønnes BNP at vokse med 1 pct. på årsbasis. Den forudsatte fremgang i særligt privatforbruget i 2. halvår 2009 ventes fastholdt og moderat udbygget i 2010. Det er sammen med historisk høj vækst i de offentlige investeringer og begyndende opgang i eksporten hoveddrivkraften bag efterspørgselsfremgangen og BNP-væksten.
- Der er imidlertid stor usikkerhed om det videre forløb. Hvornår og med hvilken styrke, der kommer fornyet fremgang, er vanskeligt at vurdere. Derfor skal vi overvåge udviklingen nøje..
- De omfattende lempelser af den økonomiske politik, som regeringen har gennemført, er nu begyndt at virke, og virkningen af tiltagene vil tage til i styrke året ud og til næste år. Finanspolitikken i 2009 og 2010 lempes samlet set svarende til ca. 3 pct. af BNP (målt ved provenuvirkningerne fra finans-effektberegningen). Hertil kommer muligheden for at hæve midlerne i SP-ordningen.
- Samlet set styrker det den økonomiske aktivitet i 2010 svarende til omkring 2 pct. af BNP og beskæftigelsen svarende til 40-45.000 personer.
- Hertil kommer virkningen af de lavere renter siden 2008, som yderligere understøtter aktivitet og beskæftigelse. Når det regnes med, vil den samlede økonomiske politik i 2009 og 2010 øge aktiviteten med omkring 4 pct. af BNP i 2010 og beskæftigelsen med 70-75.000 personer.
- Den økonomiske politik giver således et meget betydeligt bidrag til at understøtte aktiviteten og beskæftigelsen.
- Finanspolitikken skal overordnet balancere tre hensyn i den nuværende konjunktursituation.
- For det første skal finanspolitikken bidrage til at understøtte aktiviteten og beskæftigelsen og dermed dæmpe stigningen i ledigheden. Det hensyn er tilgodeset med de markante lempelser, der allerede er besluttet.
- For det andet skal finanspolitikken understøtte fortsat sunde offentlige finanser. Sunde offentlige finanser er med til at understøtte et fortsat lavt rentespænd til euroområdet. Usunde offentlige finanser kan give højere renter. Til skade for privatforbrug, investeringer og boligmarkedet, som er meget

rentefølsomt. En ansvarlig finanspolitik understøtter samtidig troværdighed om fastkurspolitikken.

- For det tredje er der hensynet til konkurrenceevnen. En for kraftig finanspolitisk lempelse kan være med til at presse lønstigningerne op og svække danske eksportvirksomheders konkurrenceevne. Til skade for økonomien og beskæftigelsen.
- Hensynet til sunde offentlige finanser er tungtvejende i den nuværende økonomiske situation. Den faktiske saldo vendes fra et stort overskud på ca. 60 mia. kr. (ca. 3½ pct. af BNP) i 2008 til et forventet underskud på ca. 85 mia. kr. svarende til knap 5 pct. af BNP i 2010.
- Det er væsentligt over grænsen på 3 pct. af BNP i Stabilitets- og Vækstpagten, og Danmark må derfor ventes at komme ind i EU's "procedure for uforholdsmæssigt store underskud".
- De offentlige finanser svækkes altså med ca. 145 mia. kr. svarende til 8,3 pct. af BNP fra 2008 til 2010. Det afspejler i vidt omfang, at de offentlige indtægter og udgifter i Danmark er meget følsomme over for udviklingen i konjunkturerne. Faldende beskæftigelse reducerer skatteindtægterne, mens stigende ledighed øger udgifterne til dagpenge og andre overførsler.
- Ca. en tredjedel af svækkelsen af den faktiske offentlige saldo afspejler imidlertid de meget kraftige lempelser af finanspolitikken. Faktum er, at den planlagte finanspolitik er mere ekspansiv end i de fleste andre lande, selv om ledigheden er relativt lav i Danmark. Og det er muligt, fordi vi sparede op, mens det gik godt.
- Hvis man renser for virkningen af konjunkturerne og opgør den strukturelle saldo, så er der beregnet et underskud på ca. 1¼ pct. af BNP i 2010, mod et overskud i 2008 på 2¼ pct. af BNP. Omsvinget afspejler ret præcist virkningen af de finanspolitiske lempelser i 2009 og 2010, som svarer til godt 3 pct. af BNP.
- Det er den strukturelle saldo, der har betydning for finansernes langsigtede holdbarhed. Underskuddet betyder, at der er behov for en konsolidering af de offentlige finanser på et senere tidspunkt, når den økonomiske krise er overstået, for at indfri det centrale mål om mindst balance på de offentlige finanser i 2015. Det er klart, at jo større underskud nu, jo større konsolideringsbehov senere hen.
- En del af konsolideringen kommer automatisk i takt med, at finansieringen i skattereformen indføres. Desuden er det investeringsløft, vi gennemfører nu, af midlertidig karakter. Når de investeringer falder bort, bidrager det og-

så til at konsolidere de offentlige finanser. Vi vil gøre status for de mellemfristede udfordringer i Danmarks Konvergensprogram, som skal sendes til EU omkring årsskiftet.

- Endelig er der hensynet til konkurrenceevnen. Lønstigningerne i Danmark har været højere end i udlandet hvert år siden 2000. Det har sammen med svag produktivitetsvækst og stærkere kronekurs medvirket til at svække danske virksomheders konkurrenceevne.
- Lønstigningerne ventes at tage væsentligt af i 2009 og 2010 som følge af det stærke omslag i økonomien. Men lønstigningerne ventes også at aftage væsentligt i udlandet. Der er derfor udsigt til, at højere danske lønstigninger fortsat vil svække danske virksomheders konkurrenceposition.
- Det er derfor centralt, at finanspolitikken ikke lempes så meget, at det bidrager til at presse lønniveauet op og dermed yderligere svækker virksomhedernes konkurrenceevne.
- Samtidig vil de fremadrettede handlemuligheder i finanspolitikken også afhænge af udfaldet af forårets overenskomstforhandlinger på det private arbejdsmarked.
- En moderat lønudvikling, der tager tilstrækkeligt hensyn til de udlandskonkurrerende erhverv, vil være udtryk for et fleksibelt dansk arbejdsmarked og øge sandsynligheden for en relativt hurtig genopretning af dansk økonomi.
- Regeringens finanslovsforslag balancerer disse 3 hensyn.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen